

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопе-
чатані відні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсератів
платні в Чернівцях.

Русини а австрійська армія.

(Із промови посла др. Короля, виголоше-
ної з рамки руского клубу в парламенті
дня 22. лютого 1905. підчас дебати над
контингентом рекрутів.)

...Коли я зголосив ся до слова, то
тільки на те, щоби пояснити наше ста-
новище в обговорюваній справі.

Отже мушу наперед заявити, що
ми, заступники руского народу, будемо
голосувати проти проекту, — не для-
того, щоби ми в засаді були противні
спільній і великій армії або хотіли осла-
блення держави і зменшення її могутності,
а для того, бо цілий руский нарід разом
з нами не має довіри до правительства,
бо не маємо жадної підстави припуска-
ти, що правительство бар. Гавча пове-
де супроти руского народу иньшу полі-
тику, як попередне.

Ми, мої панове, не є противниками
держави. Ми бажаємо могутчої і сильної
Австрії, щоби вона серед європейських
держав займала поважне місце і мала
поважний вплив, бо ми твердо переко-
нані, що лише від такої держави може-
мо надіятися відповідної охорони на-
шої народності. Руский нарід рад би
свою будучність бачити в Австрії, ми
раді би в сій державі глядати умов
нашого національного, економічного і
культурного розвитку; але хочемо та-
кож найти ті умови і жадаємо з другої
сторони, щоби й Австрія нашому на-
родови подала зарівно тежний і милий
захист. Ми домагаємо ся, щоби ся дер-
жава також і нам дала спромогу зарі-
вно самостійного розвитку, яку дає на-
шим найблизшим сусідам. Держава, мої
панове, має без сумніву право також
від руского народу жадати, щоби він
сповняв свої обовязки та складав пода-
ток крові так, як він завжди радо се
робив. Але з другої сторони повинна і
держава сама сповняти свій обовязок і
рускому народови давати рівну охорону
і рівну запоруку его народності та рі-
вну поміч его інтересам. (Признання).

Рудольф Гавель.

Перед райськими дверми.

Перевів з німецького Кость Кракалія.

В безконечну й безмежну далеч
простягаєть ся полонина. Куди око гляне
скрізь студена, біла, блискуча сніжна
скатерть. А ген там далеко спливаєть ся
сиве зимове небо з сніжистою землею.
Здаєть ся, неначе там підіймала ся земля
в гору і що звідти можна іти до неба.

Там межі рядом скрипливих гудзо-
ватих верб, яких тонкі галузки угинають
ся під тягарем снігу — пливе потік. Але
його літний гомін затих. Від одного бе-
рега до другого тягнеть ся ледяна
плита.

А все таке сумне, пусте й порожне.
Не чути ніякого голосу. Здаєть ся, не-
начеб світ лежав в смертельнім сні і
спочивав тихо без руху, замелоно від всякої
борби і сварки, від земленої утиски
горя — неначе заснув на віки. Аж нараз
чути з далека з гори оклики. Високо в
горі летять ворони. Їх захриплі крикани
звучить дивно серед сонної тишини і
здаєть ся неначеб світ став тихим і са-
мотнішим ніж перед тим. — Вечеріє.
Довкола вириває сива мрак і легкий
вітерець — що налетав — гонить єї понад
світ. Старі верби глядять так страшно
і похожають на велитнів-старців, за-
вятих в сірі манти.

Ось ідуть у дивнім безконечнім ряді
— без звуку — обдірані постаті в по-
дертих уніформах, шкатульгаючи на ми-
лицях, сей з завитою рукою, той з го-
ловою — всі лица смертельно бліді, сумні
свідки страшного горя. Вони ступають

Міг би я, мої панове, без жадної
трудности виказати, що держава зовсім
не сповняє своїх обовязків для руского
народу. Держава чи то кожчасне пра-
вительство уважає за засаду, що в кра-
ях з мішаним населенем слабших від-
дає сильнішим. Австрійське правитель-
ство має собі за перший обовязок попи-
рати сильніше сторонництво в краю і
не хоче навіть видіти того, як те силь-
ніше сторонництво, хочби до него на-
лежало лише небогато людей зо шляхти,
утискає сторонництво слабше або й ці-
лий нарід, як той сильніший живе ко-
штом слабшого, хочби той слабший мав
навіть цілком загинути.

Отже не хочу, мої панове, кори-
стати з сєї нагоди і при сій дебаті ви-
кладати політичне положення страшно
гнобленого руского народу; на се най-
демо ще догідну хвилию. Але уважаю за
річ конечну зазначити той сумний факт,
що й військова управа починає ся до
того, щоби руский народ утвердити в
переконанню, що ті Русини, колись звані
Тирольцями сходу, хоч державі і дина-
стії вірно і чесно служили, є народом
менше вартим. Військова управа нічого
не зробила у своїм кружі, щоби переко-
нати руский народ, що держава хоче
поважно і як саїд сповняти свій обяза-
зок, щоби всі народності однаково ша-
нувати і всі краєві мови однаково пле-
кати. Бо й із сего огляду Русини виняті
з під права. Руска мова навіть у вой-
ську не уважає ся за рівноправну.

У військовім регуляміні службовім
стоїть в § 21-ім, точні 247, III. ч., ціл-
ком ясно і недвозначно: „Командант
полку має особливу увагу звертати на
народність свого полку і тим основній-
ше її розуміти, що діяльність жовніра
в часті залежить від доброго зужитко-
вання его національної окремішности“.

Теперішній міністер війни видав
навіть в тім дусі так часто згадуване
розпоряджене, в котрім поклав особли-
ву вагу на плекане полкової мови. І Ру-
сини з повним признанем прийняли те
розпоряджене до відомости, бо ми гада-

ли, що воно переведене буде також в
практиці і що заразом буде заряджене
то, чого до практичного переведення так
рішучо зазначеної засади доконче по-
трібно. Бо щож варта цілком ясний при-
пис закону, що офіцери мають з жовні-
рами говорити в рідній мові жовнірів
і що в тій мові має уділяти ся жовні-
рам науку, скоро заразом не уладить
ся річи так, щоби виконуване того при-
пису було можливе?

На жаль треба з притиском зазна-
чити, що досі нічого в сій справі не
зроблено. Наука рускої мови, мови 64.000
русских жовнірів, цілком занедбана у
всіх військових заведеннях; а наслідок
сего такий, що з малими виїмками май-
же всі офіцери, що служать в руских
полках, рускої мови або зовсім не зна-
ють, або знають її так мало, що о ру-
ській розмові з жовнірами і бесіди не
може бути, бо багато офіцерів навіть
не в силі розуміти говорячого по руски
жовніра.

В жаднім рускім полку, хоч на па-
пери полкова мова є руска, в практиці
сего не заховують, бо всюди заведено
польську мову. Навіть у військовій службі
польщизять ся наших жовнірів, бо й там
рівноправність рускої мови з польською
переводить ся окремим галицьким спосо-
бом. Чи се добре, чи оно повинно бути
в інтересі держави, треба поважно сум-
нівати ся; а рускі посли мусять рішучо
жадати, щоби бодай військова управа
поступала собі з рускими жовнірами з
національного огляду згідно з законними
постановами. Нехай руский жовнір не
гадає, що й у війську польська мова має
першєнство, що навіть у війську Русинам
годі найти рівноправности своєї мови.
(Признання).

Військова управа нехай не забуває,
що руский народ в иайтяжних хвилях
завсїгди був вірний австрійській державі
і династії та що може колись надійти
хвиля, коли держава буде змушена від-
кликати ся до патріотизму сего народу.
Для того не належить дразнити сей на-
род в его найсвятїйших чувствах та

працювати над тим, щоби в сїм народі
ослабити любов до австрійської монар-
хії. (Признання).

Руский нарід є дуже терпеливий,
але й его терпеливість мусить раз ур-
вати ся. Той народ, що дає державі 64
тисячі жовнірів, найде вкінці раз спо-
сіб, щоби добити ся своїх прав. Наше
право виборемо собі проти волі паную-
чого тепер у нас польського сторонни-
цтва і проти волі правительства, що йде
під лад тим верховодам. Кінчу заявою,
що всі рускі посли будуть голосувати
проти проекту. (Живі оклики і грату-
ляції).

Проти указу із 1876 р.

(Конець).

Що до малоруских письменників,
то наслідком окремих умов, утво-
рених обіжниками адміністрації во-
ни приневолені перенести свою лі-
тературну діяльність до Галичини,
де розвинула ся, скріпла і живе
тепер поважна малоруска літерату-
ра, що звернула на себе увагу Ан-
гліїців, Французів, Німців і н., де
виходить около 20 малоруских га-
зет, видає ся журнали і наукові
твори, котрі декотрим авторам дали
спромогу удостоїти ся навіть при-
няття в члени російської академії
наук. Та все те для російського
Українця заборонений овоц, і то за-
боронений навіть не за мисли, а по-
просту за український язык. І на
наш сором перед заграницею в тім
часі, коли до нас з Галичини не
сьміє дійти ні одна книжка, пече-
тана в українській мові, печатає
ся в Галичині цілком свободно книж-

з подертими тулубами кричали в шумі
вітру: „До неба — до неба“...

І далше — все далше ішли вони
через мрак. Але вони не ішли вже сту-
деним снігом — лише хмарами, а далеко
під ними лежав світ.

І вони чули, як з долини долітав до
них святоточний, втихаючий гомін дзвонів
і спів священників. Хмари розійшли ся.
На долині лежало велике місто.

— Гавриле — то певно якийсь ве-
ликий чоловік умер — що так багато
дзвонів дзвонить і так багато понів іде.
Диви ся — Гавриле — так багато бо-
гато салдатів! — І вони дивились в діл
на місто. Найдовшою і найширшою ули-
цею ішов величавий похорон. — Сотки
понів і сотки жовнірів ішло в нїм.

— Так Миколо — то певно великий
князь, — сказав Гаврило. — Такому
добре, за нього молять ся попи і цілий
святый синод. Я думаю, що самі ангели
заведуть його в небо!

І хмари зійшли ся знов і на світ
не можна вже було дивити ся.

І далі, все далі ішов похід над хма-
рами. Нараз отворила ся велика блискуча
рівнина — покрита безчисленною масою
чекаючих людей — що стояли стиснені
до купи і гляділи в даль.

А там була висока блискуча брама.
По обох боках блискучі стовпи, а з самої
брами виходив чудовий блеск і чудові
лучі.

— Миколо — Миколо — таж се
небесна брама! — крикнув утішно Гав-
рило.

І всі мерці в піврваних мундурах і з
пошарпаними тулубами попадали на ко-
ліна і підіймали свої руки до просьби.

А як вони повкликали — то роз-
ділили ся усі і зробили дорогу.

— Ходи Гавриле — тепер ідемо до
неба, — сказав Миколо. І о, диво! Всі ти-
сячі уступили ся і гляділи з пошаною на
безконечний ряд вмерлих російських сал-
датів.

Вони зблизили ся до райських две-
рий. Там тиснули ся всі. Але як вони
отворили ся і святый Петро вийшов, то
всі подали ся назад.

Святый Петро мав під пахою бо-
гато аркушів паперу, з яких вичитував
імена. А кого прочитав, той ішов із ща-
сливим окликом через двері до неба.

Салдати були вже близьенько коло
брами — всі уступились перед ними.
Нараз підійшов високий гордий чоло-
вік. Сей ступав поважно — не зважа-
ючи на других, прямо до райських две-
рий. — Миколо, — сказав Гаврило — сеж
великий князь Сергій! — Мати Божа —
се справді він, — сказав Миколо. Всі
салдати поставали і салютували йому.
Деякі дуже бояли ся, що мусіли салю-
тувати лівою рукою, але правої не
мали, бо їх повідривали їм кулі.

Великий князь ступав просто в на-
прямі двері. Якраз отворив св. Петро
двері, щоби впустити новий гурт мерців.

— Я, великий князь Сергій, — ска-
зав гордий чоловік.

Але св. Петро вибрав свій спис з
під пахи і зачав в ньому шукати.

— Великий князь Сергій? — за-
питував він — і читав там.

— Нема — сказав нарешті коротко;
— мусиш чекати, поки Господь не при-
шле тобі вступної карти. Скорше не
зможу тебе впустити.

І він зачав читати:

ки у великорускім і державнім російським язичі. Очевидно адміністрація сама зрозуміла, що такі розпорядження шкодять повазі Росії і симпатіям до неї і що ліпше не виявляти їх перед культурним світом; для того вона не опублікувала своїх обіжників.

Без сумніву такі обіжники стоять в різкій суперечності не тільки з народними, а й з державними інтересами. Заподівати чоловікові цілий ряд терпінь і недостатків за те, що він родився Малоросом, а не Великоросом, не Євреєм, не Поляком, не Німцем; позбавляти его за те дарів своєї духової природи і не дозволяти ему розвивати їх; убивати его рідне слово і національного духа; нищити его культуру, руйнувати его рідне житє і не давати ему нічого, чим би можна те все заступити, бо воно попросту з природи річі неможливе; давити невдоволених своїм положенням і приневолювати їх глядати в чужій державі заспокоювання висших потреб душі і розвитку народного духа: чи ж такі розпорядження не стоять в повній суперечності з державними інтересами і чи для того малоруский народ добровільно зробив великий акт 1654 р.? Вийшло, що з малоруским народом, котрий весь час бажав братнього життя з Великоросами, поступає адміністрація, як з пасербом, котрий мусить у свого брата проживати в духовім рабстві.

Ту аргументацію против подібних розпоряджень проти язика, яку в цілім культурнім світі признано за максимум, о котрій нема що й спорити, лишаємо на боці, бо наша адміністрація не уважає її для себе обов'язуючою; а спинимося лише на тих доказах, котрих переконуюча сила є для адміністрації обов'язуюча.

Пересмотрівши весь цензурний устав, ми не нашли там ні одного параграфу закона, котрий би в чім-небудь зміняв положення малорус-

— Гаврило Озерюк!

— Тут — крикнув Гаврило і шасливий пішов через двері.

— Микола Жученко, — читав св. Петро далі.

— Тут — крикнув утішно Микола, кинув свою милицю на бік і побіг за Гаврилом.

А св. Петро читав імя за іменем. Всі бідні російські салдати ступали кричучи з утіхи, через двері до неба.

Св. Петро хотів вже заперити райські двері — коли великий князь Сергій приблизився до нього з слезами в очах. — Коли випустити мене? — запитав він.

— Як ти називаєшся? — я вже забув твоє імя, — казав св. Петро.

— Великий князь Сергій, — відповів гордий чоловік.

— Я не знаю — то знає хіба сам Господь. Коли згине останній слід лиха, що ти наробив на землі і зовсім щезне з людської пам'яті, тоді прочитаю я і твоє імя із спису і тоді уйдеш також і ти в сей божий рай...

Великий князь упав на коліна.

— За мене молилися попи — у всіх церквах молилися Богови, щоб був для мене милосердним. Св. Петре, а може ти помиляєшся?

— То все ніщо не допоможе, — сказав св. Петро. — Коли все горе, що сталося через тебе на землі, минеся і коли про нього забудуть — тоді умістить Господь і твоє імя в моїм списі і тоді підеш до неба. Такий у нас у небі лад для всіх людей — чи вони князі — чи прості мужики. І так може ще сотки а може й тисячі літ тривати, поки ти дістанешся до тих бідних салдатів.

І він замкнув йому райські двері перед самим виходом.

кого слова, яке було до 1863 р. З уваги, що закон остає в силі так довго, поки не буде заступлений новим законом (§. 72 т. I.), а нового закону порядком §. 54 і 57-го, т. I., не видано; то нинішнє безправне положення малоруского слова можна поленити лише видачею розпоряджень адміністрації.

Річ певна, що нове юридичне положення малоруского слова після р. 1863 серед других мов в Росії могло бути утворене лише новим законом. А такого значіння не можуть мати обіжники адміністрації по силі §. 54 і 51 т. I., котрий звучить, що „жаден уряд ані правительство в державі не може само установити нового закона... без затвердження Самодержавної влади“. Таким самим порядком змінюється і давній закон (§. 72 і 73), причім по силі §. 57 основних законів всі закони мають бути оповіщені. Тимчасом обіжники що-до малоруского слова всупереч висше наведеним параграфам почали від р. 1863 обов'язувати мов новий закон.

Тими обіжниками попросту скасовано для Українців також силу §. 45-ого, т. I., після котрого „свобода віри признаєся не тільки Християнам чужих ісповідань, але й Жидам і Магомеданцям і поганам, щоб всі народи, живучі в Росії, „славили всемогучого Бога різними язиками“. Українці завдяки обіжникам з рр. 1863, 1876 і 1881 поставлені в царстві в гірше положення, чим погани, бо їм заборонено навіть св. евангеліє мати в рідній мові! Се вже переслідоване зрозумілого народови і дорогого Християнам слова Божого!

Годі сумніватися, що практика сих обіжників підриває в корені постанову 47 держ. основних законів, в якій сказано, що „Імперія російська управляється на твердих основах позитивних законів, інституцій і постановок виданих самодержавною владою“, тому, що по правді показується, що малоруский нарід в его природно-питомім духовім й культурнім житю управляється рядом тайних обіжників адміністраційної влади, які видаються тою властю після власного уподобання, а які постійно то змінюються, то ігноруються, то знов приміняються з безпощадною жорстокістю — кожним разом залежно від погляду і примхи одиначи. Видима річ, що адміністрація вже тим самим нарушує постанову 47 статі основних законів, що говорить про ненарушимість та позитивність законів. Практика того рода обіжників змінює діланє і підриває авторитет також тих іменно законів, в яких говориться і про самодержавну владу. Із усього того зовсім ясно показується, що вся незаконність і неконсеквентність згаданих циркулярних розпорядків адміністрації, а коли так є, то чому ж вони існують та приміняються до сеї пори? Чи можна бути певним в ненарушимості законів в Імперії взагалі, коли через співділанє обіжників нарушуються і змінюються навіть основні закони, через що силою обіжників багатоміліоновий малоруский народ ставиться в положення переслідуваного в своїй рускій державі та приневолюеного задля заспокоєння одної із елементарних потреб, а іменно потреби національного духа, звертати ся за послугами до сусідньої держави? А коли тра-

тить малоруский народ, то тратить і Росія — тому, що більша сума залежить від величини складових частин.

Та сего мало: по силі 42, 40 і 41 статі I. тому Своду законів верховна власть в Росії, в особі Імператора, покликана бути захитником і хоронителем в державі догми християнської віри, заборолом правдивості і всякого церковного благодіяння. Само собою розуміється, що адміністрація обов'язана дійснювати в дусі сего закона (ст. III. свод. 180, приложник 5 основ. зак.). В дійсності-ж виходить, що она обіжниками в справі малорускої мови адміністрація поставила свою діяльність в розріз із вказаними законами.

Про мови і всякі наріччя релігійна наука висловила зовсім ясно, але як-раз проти змісту обіжників. До якої міри єї послідні не числили ся зі святістю закона, видно з того, що закон приказує бути захитником і охоронником науки християнської віри, а обіжники своєю практикою не признають сеї науки, а відкидають єї („Право“).

В главі II. діяний св. апостолів, де говорить ся о „сошестві св. Духа“, сказано, що „всі наповнилися св. Духом і стали говорити на всіляких язиках“, так що кождий чув говорючого его мовою (стр. 4—6). Всі, що се чули, счудували ся і питали ся: „Якже се ми чуємо кождий той говір, в якому родив ся?“ (стр. 8). Апостол Петро вияснив, що се благодать Духа Святого. І чи ж після того заборона якої-будь мови а навіть наріччя („в якому родились“) не є хулою на духа, за яку Христос назначив найбільшу кару? („Сему не простить ся“ Св. Лука гл. 12, стр. 10).

Апостол Павло, котрий сказав, що написане ним се „Заповіді Господні“ (Посл. к' Корин. гл. 14 стр. 37), домагається в своїм письмі від віруючих Християн, щоб вони піклували ся о „дари духовні“, приказує обертати ся до людей на їх матерній мові, аби бути зрозумілим і простолюдину (Посл. к' Коринт. гл. 14 стр. 2—17) і дякує Богови за се, що Він дав ему змогу говорити з народом на звичній для него мові (стр. 12—19). Вкінці і неприхильність до того, що дане чоловікові Богом, підпадає строгій карі (Матт. гл. 25, стр. 13—30).

Так отже, коли язика і наріччя се дари Божі, о яких релігія наказує піклуватися; коли після статі 45 осн. зак. дозволяється кождому народови славити Бога на его мові; коли верховна власть після стр. 40 і 42 осн. зак. являється захитником науки християнської віри; коли після стр. 47 осн. зак. народ має в своїм житю управляти ся „на підставі твердих основ позитивних законів“ — то якже може бути далі терпима на ніч, бо тільки на уподобання, основана хитка практика тайних обіжників адміністрації в справі слова малоруского народа, практика, яка існує в повній силі до сеї пори, навсупереч закона, всупереч релігії тай всупереч указу з 12. XII. 1904 р.? Хіба лише через непорозуміння! Далі примінюване вказаних обіжників, коли навіть — як доказано висше — не міг би бути виданий закон подібного рода, бо в ній держала-б ся противорічність одних постанов з

другими, значить самозаперечене, повинно бути застановлене. А вже наведені проти тих обіжників докази взяті із арсеналу, якого сили і дійсності адміністрація не може не признавати і тому далі примінюване вказаних обіжників, після сказаного, виглядало-б так, немов адміністрація не вважає за обов'язуючі для себе ні основні закони, ні приписи релігії.

Ми просимо о не багато: о се, щобі всі адміністраційні розпорядки, які ставлять малоруске слово в виняткове положення серед других мов Імперії, були знесені, щобі намість личного уподобання дійснював гуманний, точно означений і твердий закон, щобі малоруске слово користувалося в Росії тими-ж правами на існування й розвиток, якими користують ся жидівське, польське, татарське, великоруске і всяке инше слово; щобі Малороси в своїй державі не почували себе пасербами і не були приневолюєні в пошукуванню живої води обертати ся по услуги Австрії, як то діється тепер, помімо всяких адміністраційних заборон. Бо природи нічим не побідити а „не пустивши єї дверми, вона пробє ся через вікно“. А доказав се з неодолимою ясностю факт розвитку української мови, на якій тепер в Австрії викладається наука на двох університетах, видаються правничі, медичні і инші наукові праці, а заразом виходять всілякі часописи, літературно-наукові журнали, брошури і т. н.

Справжнім державним діячам треба бути далекоглядними, числити ся з фактами і пособляти розвитку духових сил народів, які заселяють і складають собою державу, коли зважити, що сума повсячасно і всюди залежить від величини складових частин, а убожество народів заселяючих державу робить і єї убогою, безславною і неспосібною до тривкого самостійного існування.

Перепиняти і нищити легко, та така негативна діяльність веде як-раз до розвалу державного супокою і ладу.

Насильства російської поліції по домах Фінляндців.

Як можна було надіятися, смерть прокуратора Йонсона, фінляндського русификатора стягнула пімсту зі сторони російських властей в Фінляндії.

Почали передовсім глядіти за спільниками. Убийник Леонард Гогенталь був масарем*), консеквентно: мусів мати спільників поміж товаришами по званию. Масарі стали отже стежити.

Маврикій Мексмонтан, масар і професор фехтовання на університеті в Гельсінґфор, находив ся як раз о шестій годині вечером на університеті, коли до его мешканця задзвонено. Его жінка, пані Ганна Мексмонтан, з роду Полька, жінчина високо образована, саме тоді обходила хорого сина і дитину. Она відчинила. Та ледви відхилила двері, як ось сильний якийсь муштина схопив єї брутально і припер до муру. Чотири инші поспішили сейчас до помешкання. Заперши старанно входові двері, завернули чим-борше до середини, один з напасників запер на ключ двері кухні, до було двоє слуг, другий замкнув диточу комнату. Третій наконєць, виймаючи револьвер і показуючи, що він набитий, зажадав від пані Мексмонтан, щобі видала ему ключі від усіх шаф і шифал. Полишивши їй хвилево свободу рухів, стежили одначе пильно за нею, грозачи їй раз по раз револьвером.

І ось почала ся подрібна ревізія.

*) (Той, що масує, а не різник).

Нахабники перебігали по кімнаті і шукали у всіх шафах, розкидаючи на землю папери, книжки, біле і проче, що їм попало в руки. Але усіх був невеликий. Одно, що видавалося їм підозрілим і вартим захоплення, се книжки господарські в польській мові. Пані Мексмон-тан, котрої отець, давнійший бурмістр Дорпату, був Поляком, вживала польської мови для своїх господарських записок.

За пів години роздав ся на подвір'ю свист. Се була остерга. Бандити стали ладити ся висунути тихцем. Пристунили до нещасної жінки, звязали їй руки на хребті ремінцем, відтак піхнули її до на пів темної купельної кімнати і витягнули з кишені пані Мексмон-тан монетку і дві хустинки. Та се не були злодії: вони завинили монетку в одну хустку і заткали сим кнеблем уста нещасній жінці, опісля наложивши на неї другу хустку, перевязуючи її довкола рамен. Щоби унеможливити своїй жертові утечу, відкрутили клямку дверей зі середини покою, а двері заперли. Відтак винесли ще зі салі стіл і крісло, щоби увязнена не могла дістати ся до малого віконця поверх дверей. Нарешті погасили лампи і висунули ся без шороху, як прийшли.

Узуті в кавчукову обув справляли ся вони так тихо, що ні хвора дитина — хлопчик 14-ти літ — ні слуги нічого не почув.

Пані Мексмон-тан в своїм запертю взяла ся тупати ногами і се почули в сусідній мешканю, хоч і не розуміли, ізза чого вона чинить сей дускит. Надлюдським змаганням вдало ся їй видобути руки і визволити від кнебля. Зразу не ставало їй голосу, але нарешті таки звернула она увагу одної особи в сусідній мешканю, відділеній лиш стіною. Та всі двері позамикали нахабники на два сусіди, і ніхто не міг дістати ся до середини. Послано чим борше на університет по пана Мексмон-тан і нарешті з ним разом вдало ся їм увійти і висвободити нещасну жінку. Она була так ослаблена, що мусіли сейчас при-звати лікаря.

Хто були учасники сего нападу на мешканку, поповненого серед так обурюючих обставин? П. Мексмон-тан повідомив сейчас поліцію. Се заявила, що не знає про ніщо, і не одержувала ніякого приказу перевести у неї ревизию. Шеф удав ся сам на місце злочину і приобіцяв формально зробити все для відшукування і покарання винуватців. Впрочім знає ся їх черта лиця, бо пані Мексмон-тан бачила їх з близька, хоч вони і старали ся заховати в довгі шалі, закручені довкола підбородка. Між собою говорили вони по російськи.

Власти жандармські зашитувані відпекали ся також, що нічого не знають. А прецінь нема найменшого сумніву, що нахабниками були російські жандарми і що вони ділали по приказу своїх верхівників.

Коли п. Мексмон-тан питала їх, чи можуть показати ся урядовим дозволом на ревизию, відповіли, що вони справді ділають по приказу даному, але при собі не мають жадного документу. В однім з нахабників пізнала п. Мексмон-тан чоловіка, який тої самої днини, коло третьої години з полудня явив ся у неї з запитанням, коли її муж буде дома. Сей падишах вдер ся безшумно і розглянувши в помешканю, куди відтак увійшов вже вповні з'орієнтований.

Така ревизию мала вже раз місце в подібних умовах у одній пані в Гельсінґфор. Нахабники вдерли ся підчас її неприємності до мешканки і перетрасти усі кімнати. Сі цікаві гості не зістали відкриті ніколи.

Так поводить се російські жандарми, щоби ширити страх поміж су-попільними жителями. Та не все оперують вони так таємничо. Сим разом дасть ся оно дуже легко пояснити ось чим: Їх шеф, теперішній диктатор Фінляндії, генерал-губернатор кн. Оболенський не хоче явно виконувати своєї диктатури. Він побоює ся, щоби не стрінула і його судба Бобрікова і Йонзона і під пору, коли фінляндський сойм допомагає ся про-гнанню його жандармів і повернення легального правительства в краю, він за-криває свої брутальні безправства. Ін-дивідуу вдирають ся насильно до ме-шкань і зневажають людей, котрі на-віть ніколи і не займали ся політикою. І ні Оболенський, ні шеф поліції ні ше-

ф жандармерії будім нічого про все те не знають.

А прецінь кожному звісно, що се діла російської жандармерії, накиненої Фінляндцям. Кожному звісно також, що такі річі можуть діяти ся лишень за приказом найвищого шефа, генерал-губернатора і диктатора Фінляндії, Обо-ленського, мордівника харківських му-жиків.

Чи ж і дивниця, що в виду такої тиранії, зникає ся між Фінляндцями пар-тия чинного опору?

В. Галельштам

Ювілей Міщанської Читальні.

Двадцятьпятилітній ювілей істну-вання — се великий день в історії кожного товариства, отримавши й не диво, що в не-ділью вечером заповнилася ця простора сая-гімнастична по береги нашим міщанством і інтелігенцією, яка вважала за відпо-відне задокументувати свою дичбу з мі-щанством. М. и. явили ся вцім. др. Стефан Смаль-Стоцький і посол Єротеї Пігуляк і м. и. Саяло прибрано святочно зеле-ним і вінками. Над подієм, оточеним лісом цвітів, красувала ся синьо жовта напись уложена із електричних ламп: „25“. По привітї гостий виголошенім головою товариства п. Й. Митчаком, від-читав дотеперішню історію товариства — що увійшло в жите 1. IV. 1880 р. — п. Ів. Захарко. Із неї наглядно вишли на яву імена тих, що трудили ся коло сего то-варства і его змагання до організації міщанства, до роздубання в его серця національної свідомости. А з окрема треба тут піднести дбайливість Міщан-ської Читальні про шкільну молодіж, яку вона без вини запмагає обильними жертвами. Після відчиту повчав Мі-щанську Читальню з нинішнім святком надсов. В. Ясеницький від „Народного Дому“, бажаючи черновецьким міщанам, щоб вони обняли провід всего руского населення Буковини. Від тов. „Руска Бе-сїда“ промовив інсп. О. Попович, ви-таючи Міщанську Читальню, як дочку „Рус-кої Бесїди“, яка ніколи не спускала з ока поступу руского міщанства. Пров. А. Клим виголосив привіт ім. „Рускої Школи“, виказуючи спільність цілі, до якої ідуть оба товариства, а се визвіл нашого народу через просвіту. Промову свою закінчив бажанням, щоб всі черновецькі міщани стали членами Міщанської Чи-тальні.

Саме підчас промови послідного ре-чника завітав на саяло краєвий прези-дент др. Окт. Бляйблен в товаристві през. секр. п. Кешмана. Ціла саяла за-греміла оплесками й окликами „слава“, виваючи визначного гостя, який най-краще зазначив тим вагу руского мі-щанства і его культурної організації. В слід за тим розпочав ся концерт, на який зложили ся гарні декламації пп. Красіцької і п. А. Робачека і цілий ряд продукцій міщанського хору під управою п. М. Гундича. Черновецька Русь може бути справді горда на сей міщанський хор, який своїми продукціями а пере-довсім Колесні: „Гей — ти тату наш“ і „Вулиця“ викликував бурі оплесків і мусів їх на загальне бажане повторю-вати. З окрема треба піднести сольовий спів п. Крас., яка має всі вимоги, щоб стати гарною співачкою. Булоб гріхом, не перетопити сего голосу доброю шко-лою на справдішній дорогий метал.

Гимном „Ще не вмерла“ покінчив ся концерт, після якого відійшов кр. президент, знов величаво працюючий. На відходнім не жалував він слів похвали для виконавців концерту, а передовсім для хору. В перервах між поодинокими точками вписували ся присутні із кр. президентом на чолі до памятної книги товариства. — Після сего розпочала ся жва-ва забава з танцями, що тривала аж до ранньої зорі.

Кінчаючи отсих кілька стрічок про гарно відсвяткований ювілей Міщан-ської Читальні, бажемо їй від щирого серця найкращої будучности.

НОВИНКИ.

Чернівці, 9. марта 1905.

Новий „статус“ учителів на Буковині видада власне краєва рада

шкільна в II. випуску „Вістника Розпо-рядків“ краєвої ради шкільної з дня 26. лютого с. р. З него видно, що з 1. ве-реснем 1904. року було на Буковині 648 сталих сил учительських II. а 51 сил III. категорії платні. Отже 217 найстарших побирає платню 1400 кор. + 350 кор. дорожнього додатку, 217 далших має 1200 кор. + 300 кор., а прочі 1000 кор. + 250 кор. — 3 підучителів побирає 28 платню 900 кор. + 225 кор. а прочі 800 кор. + 200 кор. річно. — Цікаве й те, що на 217 сил першої ранги при-падає 164 надучителів і 4 надучительці, 30 учителів і 20 учительок. З Русинів при руских школах є 70 надучителів, 1 Русинка надучителька, 4 є управите-лями шкіл а тільки 3 учителями при більшекласових школах. На 217 учитель-ських сил другої ранги є 97 надучителів і 2 надучительці, між ними 44 надучи-тели-Русини при руских школах. А на 118 учителів є 20 Русинів управителями шкіл а тільки 13 учителями при більше-класових школах. В третій ранзі ста-новить надучителів лише виняток, бо всіх є лише 9 а з того 4 Русини, що стали ними ізза кваліфікації з кількох мов викладових, яких вимагав конкурс. Ще є в сій ранзі 9 Русинів-управите-лів в гірських місцевостях. Із сего ви-ходить відрядний факт, що начальство над рускими школами узглядняє голов-но вік служби, бо нечисленні винятки ствер-джують якраз правило, тай ті винятки зводять ся по більшій часті на § 48 державного закону, що управителі школи мусять бути віроісповідани більшою дітти, надто є й кілька таких учителів, що ізза личних обставин не хотять опу-стити місця, де пробувають, і тому не старають ся о місця управителів і над-учителів. Зваживши те все, виходить і другий відрядний факт, що руске учи-тельство загалом сповняє свої обовязки як слід, бо тільки рівна кваліфікація до-зволяє зверхности узглядняти вік служби. На остаток записати-б і те, що на 648 + 51 = 699 сталих учительських сил при буковинських народних школах було 1. вересня 1904 загалом 230 Русинів і 20 Русинок, з того 223 Русинів і 20 Русинок при руских школах, в яких вчили ще й 35 учителів та учительок нерускої народности, а іменно 20 поль-ської, 5 жидівської, 5 німецької а 3 волоскої народности; наколи учительських сил рускої народности при неруских школах нема й десяти. З провізоричними силами разом було 1. вересня 1904 на Буковині 1321 учительських сил, з того було 793 учителів а 528 учительок, між ними 289 або майже 22% некваліфікованих.

Із судової салі. В понеділок за-кінчила ся перед черновецьким трибуна-лом судив присяжних кількадемна роз-права проти Николая Бідзінського, селя-нина із Багни, обжалованого за рабун-кове убійство Стефана Лазорева, ба-гнянського двірника сповнене ним 23. вересня 1904. із політичної ненависти. Сконстатувати вину обжалованого прий-шло ся дуже важко. До сего причинив ся головню обжалований, який мимо-ходом кажучи вже був кілька рази ка-ранений за побите Лазорева. Він сидячи у в'язниці признав ся до вини своему спів-товаришкови Д. Козарюкові. Судії при-сяжні вправді рабунковий морд 6 голо-сами опрочинули, одначе питане, що до морду потвердили, а трибунал засудив винного на смерть черек повішене. Обо-ронць Бідзінського зголосив зажалене неважкости. — У вівторок і середу роз-бираю жалобу сторожницького інспек-тора шк. Поповича проти уч. Кісанови-ча, що в своїй часопасі „Fr. L. Ztg.“ із 18. марця 1904. закинув ему партий-ність і ненавистність супроти его осо-би і надужите свого урядового довір-ного становища. Обжалований старав ся перевести доказ правди, підчас якого складали зізнання інсп. др. Тумліж, ста-роста Річль і проф. Сіміонович. Підчас сего вийшло на світло денне денце із не конче гарних вчинків жалібника. По части доказовий розправи признав об-жалований, що він ужив супроти ін-спектора Поповича „за острих слів“. Супроти сєї заяви приватний жалібник відступив від скарги, а уч. Кісанович, якого застунав др. Фокшанер, вийшов вільним від засуду.

Молитва а політика. Німецький Reichstag мав сими днями нагоду почути вельми поучаючу лектуру з приводу ін-терпеляції демократично-ліберального посла Мілера. Ходило о малу книжку,

дуже розповсюджену під сю пору в Ні-меччині, видану в Кевелар через нап-ского книгарника з гербом естолиці апо-стольської і з апробатою усіх католицких духовних властей. Се — ніби — моли-твенник для мірян. Але політичні ради дуже щедро помішані з молитвами. Знат-і не думано забувати, що грішники є й виборцями і що належить їх голоси з'у-житкувати ad maiorem Dei gloriam. Ось кілька заголовків з розділів сего попу-лярного службника: „Лібералізм — во-рогом“. — „Які часописи належить чи-тати?“ (слідє очевидно енергічна ре-кляма в користь католицких писем). — „Як треба голосувати?“ Сей уступ по-чинає ся афоризмом: „Розуміє ся, кож-дий добрий католик належить до партії центра.“ А далше читаємо: „Не голо-суйте ніколи на чоловіка без віри!“ Се загалом — як бачимо — виборчий кате-хізм католицкого центра німецького пар-ляменту. Але в нїм находимо також кілька приписів, немов би з цілею піддер-жання товариського і суспільного мира. Приміром: „Той, що не має віри, що не служить Господу Богу, не віддає ему почести в неділью, що читає іно лібе-ральні часописи — той є зрадником.“ Або на другім місці: „Оно незвичайно небезпечна річ для житя католицкої ро-дини сходити ся часто з людьми другої конфесії.“

Оповідки і іменованя:

Із краєвого правительства. Мі-ністер внутрішніх справ іменував буді-вельних адюнктів Гуга Резора і Конрада Горєцького інжінерами державного будів-ництва на Буковині.

В заснованю райфайзенської каси, в Станівцях дол., що відбуде ся в не-ділью дня 12. с. м. візьме уділ пос. Є. Пігуляк.

Загальні збори черновецької філії тов. „Руска Школа“ відбудуть ся в неділью дня 12. марта с. р. о 11-й годині перед полуднем в саялі „Народ-ного Дому“ в Чернівцях з отсим днен-ним порядком: 1. Справоздане виділу за минулий рік. 2. Справоздане касове. 3. Справоздане редактора „Крейцарової бібліотеки“ іншому товаришеви. 5. Вільні внесення. 6. Вибір нового виділу. Позаяк важні справи поставлені на днєвнім по-рядку, тож виділ просить всіх своїх чле-нів, щоби зволити громадою прибути на збори, аби можна все упорядкувати як найліпше. — Дарій Пігуляк, голова, Володислав Романовський, за секретаря.

Загальні збори тов. буковинських учителів і учительок в Чернівцях від-будуть ся в неділью дня 12. марта с. р. в жид. школі народній о 3-ій год. попол. На порядку днєвним находить ся також відчит учит. п. С. Лерхенфельд „Про ріж-ницю між хемією а фізикою із специаль-ним узглядненем часових і тривалих змін матерії“.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Польський переклад „Слова о пол-ку Ігоревім“. На засіданю краківського клубу слов'янського д. 11. лютого про-читав звісний наш поет, Богдан Ленкий уступи із свого перекладу „Слова о пол-ку Ігоревім“ на польську мову. До пере-воду додав вступне слово про дотепе-рішню долю „Слова“ в польській літературі, яким займали ся Раковецкі, Лінде, Лу-кашевіч, Вішневіскі, Вуйціцкі, Сирокомля, а яке перевела Гюбескі (1821), Бєловські (1838) і кс. Країньскі (1856). Подав та-кож історію сего пам'ятника нашого письменства, що „похожий на мозаїко-вий образ, відгребаний із прастарих ру-їн забутої святині, в яким поодинокі камінчики зв'ічені, але цілість захова-ла давню знаменитість рисунку і живість красок, так що без подиву дивити ся на него годі“. Переклад прелеганта, як за-мічує „Słow. Świat“, знайшов загальне признание, а в дискусії, в якій брали уділ проф. Мар. Соколовскі і др. Осип Тре-так, висловлено бажане, щоб випечатати його в цілости із просторою науковою судією в однім із варшавських місяч-ників, аби був приступний для читачів із цілої Польщі. (яв).

Оголошення Кас райфайзенських.

Перші загальні збори новозас-нованої „каси позичкової і щадничої для громади Дубівці стов. зареє-строваного з необмеженою порукою“ відбудуться дня 19. марта 1905 о 1-й год. попол. в домі Сильвестра Рус-нака з сльдючим порядком: 1. має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму дозволяє ся одно-му чоловікові зложити до щадниці ка-си; має ся установити речинці випові-дження для вкладок щадничих і речинці платности відсотків від вкладок щадни-чих; має ся установити яку найбільшу позичку можна одному членови дати; має ся установити стоцу процентову для вкладок щадничих і для позичок (§§ 52 в—е, 59, 63, 65); 2. має ся ухвалити, що робити з лишинями в касі грішми і як роздобути потрібних для каси грошей; 3. ухвала в справі допомоги краєвої; 4. вибір каспера, і означене платні для него (§§ 29, 51, 52 ж); 5. ухвала кілько має бути членів в раді надзорчій і ви-бір ради надзорчої (§§ 32, 40, 51). — *Василь Мосюк Ніколаїв*, начальник. *Силь-вестер Руснак*, каспер.

Заряд друкарні „Рускої Ра-ди“ упрашає в послідне всіх тих Вп. Панів, що замовили і одер-жали „Словар“ проф. Ом. Попо-вича, аби зволити за него вирів-нати належитість.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVO!

аптека др. Ю. Францога в Тернополи.

Се є знамените усмиряющее средство до натираня против всяких ревматичних болей, простуджєня, ломаня костей, плечий гістия і нервових недуг. Прошу ува-жати на напис „Nervol“ і не при-мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фля-шчок) 8 кор. з оплатою і опакованем.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шків.

При замовленях з провінції пожадане, аби прислали з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всілякі роботи друкарські скоро і дешево.

Хочете здоровий харч, ре-гельну услугу і добру етанцію получить?

Зголосіть ся до Мадика при ул. Рускій ч. 26. а все те там найдете.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

В м'ясиці поручає новости для Пань і Панів.

Вахлярі наймодніших виробів з т. зв. перлової шкаралупи з струсєвими перами, Magabout, Pointlace, соломкові і з газу білі в різних красках від найдорожчих до найдешевших.

Вступ на бал послідна новість великий вибір.

Рукавички Glacé, шовкові гладкі т. зв. a Jour Muskellire різної величини.

Паньчохи і зарукавки шовкові, цівшовкові, гладкі, білі і в різних модних красках.

Черевики балеви, лякерки, білі Glacé, золоті, Chevreaux з гачтом або без него, цїжемки і півчеревики.

Хусточки до носа шовкові, гладкі, або гачтовані, з бачету полотна в різних модних красках.

Капелюхи і краватки, атласові кляки, циліндри, балеви наймодніші краватки.

Мужескі сорочки сальонові, з піковими і шовковими передами, ковнярики, маншети найновішого рода.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта

фабрикатів з фільцу, льодену,

Знижені ціни товарів футряних і артикулів зимових.

Футряні боа правдиві перекі, з куни, ласици, кретові різного рода футра медвежі — до того відповідні музи для дівчат і дітей. Футряні і суконні шапки, кучми т. зв. Persianer, Sealskin, Nutria як також барети для дівчат і дам різної наймоднішої сорти.

Вовняні і зимові товари. Правдиве біле систему Gera, др. Лямана, вовняні калїсони і майтки, рукавички, огрівачі колін і пальців, паньчохи, хусточки з Хемілі, вовняні шапочки чепці для дівчат і дітей — загортки на колїна до подорожі і т. д.

Конфекция дїточої одїжнї, як жакети, плащики до того кашузи, ковнярики, все після найновішої моди.

Товари обуванї. Склад америкєських черевиків фабрики обуви Антона Чапека у Відні. Найбільший вибір різнодної обуви Boxealf, з телячої сатинованої шкіри і т. п. зїшньої сорти. Чоботи фільцові, до

Кальоші і черевики до снїгу найліпші фабрикатї.

у Відні, і Осипа Піхлера і Снїв в Грацу Бореолїна в Александриї. Найбільший вибір пайшу і т. п. в різних фасонах.

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, принимаю назад.

Калєндар „Рускої Бєсїди“

коштує тепер лиш 40 сот. а з пересилкою поштовою 50 сот.

Що року горять хлопські мільони неасекуровані!

Товариство взаїмних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

••• у Львові, Ринок число 10, •••

одинокє руске товариство асекураційне

обезпечає будинки лвижижмости, збіжє і пашу на слу-чай пожеж. По пожежі виплачує „Дністер“ зараз від-шкодованя; ошїнку шкід переводить разом з місцевими членами; через 11 лїт виплатив „Дністер“ відшко-довань в сумі 5 мільонів 340 тисяч Корон.

Фонди „Дністра“ виносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183,874 Кор. і уміщені суть в цїнних паперах.

В „Дністрі“ єсть обезпечєних більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члени „Дністер“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

Полїси „Дністера“ приймають ся при всїляких по-зичках в Банку краєвім, касах ощадности і касах сирот-инських.

Чистий зиск по скінченім роцї звертає ся членам в лїтах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284.857 Кор.; (за лїта 1900 до 1902 по 8% за 1903 р. 5% премії).

Агенції „Дністра“ находить ся у всїх містах і біль-ших селах і треба подавати обезпечєне через агентів; господарі письменні повинні ста-рати ся о агенції „Дністра“ в таких сторонах, де иньші агенти „Дністра“ не роблять. Агенти „Дністра“ заробили вже провізії 662,807 Корон.

На жите обезпечайте ся тільки через „Дні-стер“ в Товаристві Крак: свою провізію від сїх обезпе-чень дає „Дністер“ на рускі добродїйні цїли.

„Дністер“ припоручили Прєвсьє. Епископські Ординариати.

Одинокою дорогою до

КАНАДИ і АМЕРИКИ

є бюро М. Г. Фрейдберга в Антверпїї.

Лиш ся переправа надає ся до заморських країв! Ся переправа є най-дешевша! Дорога із Черновєць до Канади трєває 10—12 день!

Крімє нечуваної дешєвнї дістають люди науку як їм за морєм обходити ся хотївши до лїпшого маєтку прийти, а се є найгодо-внїша точка кожного подорожного! В жадній переправі не дістають люди сєї науки! Ждайте завчасу проспектів і поучєнь, і сокогїть ся аби не попасти в злі руки і на злу дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лиш в сєго агєнта найдете справдєливїсть і чєловєчество ба й таку раду, котра за морєм принєсє Вам більшу корєсть!

Адресуйте до него так:

8 (2—10 п.)

М. Г. Фрейдберг, Антверпїя, Van Leriusstraat. Belgia.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Учебник рільництва

для шків рільничих і споріднєних закла-дів а також

до ужитку для практич-них рільників

уложив

Евгеній Жуковский

директор школи рільничої на Буковині

практичний рільник.

До набутя в друкарні тов. „Рускої Ради“

Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Цїна 4 корон.

При замовленях поштою, належить посилати 30 с. на порто.

Великий склад ДРУКСОРТІВ

(—) для

шків народних, урядів парохїяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешєвїй цїні в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповїдає Іван Захарко